ד א מיי' פ"ג מהל' אבל הל' ט ופ"ד מהל' כלי המקדש הל' יט:
ה ב מיי' פ"ד מהל' כלי המקדש הל' יד ופ"ט מהל' שגגות הל' י:
ו ג מיי' פ"ד מהל' כלי המקדש הל' יט:
ז ד מיי' פ"ל מהל' עבודת יום הכפורים הלכה ג:
ח ה מיי' פ"ד מהל' כלי המקדש הל' יט:
ט ו מיי' פ"ג מהל' אבל הל' ט:
י ז ח מיי' פ"ד מהל' כלי המקדש הל' יט ופ"ח מהל' מתנות עניים הל' יח:

פי' הרא"ש

מדמייתו רבנן ראיה לדבריהם ממה שאמרו חכמים תביא שאר קרבנותיה:

סליק פירקא

מרובה בגדים. לאחר (שנתנה) [שנגנז] שמן המשחה ולא יכלו לעשות אחר כדדריש פ"ק כריתות. שמן משחת קודש יהיה זה לי זה לא אחר ולא נמשחו כהנים אלא היה משמש בה' בגדים. ואמרינן פ"ק מגילה דכהן מרובה בגדים כשר לכל עבודה ג"כ כמו כהן משוח ראין ביניהם אלא פר הבא על כל המצות שמרובה בגדים והביא כשבה או שעירה כמו שאר כל אדם. וכהן משוח מביא פר. וי"מ (ג) בעבודת פר העלם דבר על צבור וכתי' בפר' ויקרא והכהן המשיח היה מקריב אותו. ואתא למ' שמרובה בגדים לא יקריבנו. דליתא בת"כ מוכח דאף כהן דיוט מקריבו. הלכך אם היו שניהם מהלכין בדרך ונמצאו מת מצוה יטמא המרובה בגדים ואל יטמא משוח. וא"ת היאך היו ב' הנים גדולים כאחד וי"מ דאיירא קרי בכ"ג שנמשח אחר שנגנז שמן המשחה ואינו מרובה בגדים לשמש בתחתיו. ולא נהירא דא"כ יל"ל כדקאמר בסמוך משוח. ועדיף דחזי לעבודה ומרובה בגדים לא חזי לעבודה לפי שהראשון היה חוזר לעבודתו. והשני אינו משמש כח' בגדים משום איבת כ"ג. ולא ב' בגדים דמעלין בקדש ל"א מורידין. ופי' הר' משה כגון שחלה כ"ג אי גלה ומינו אחר בתחתיו וכיון ששימש ימים הרבה בכהונה מסתמא אין נבירין אותו אף כששב הראשון או נתרפא דדוקא באיירא קרי והשני אינו משמש אלא לפי שעה הראשון חוזר לעבודתו. ומרובה בגדים ומשוח שעבר כגון שאירע קרי לכ"ג ומינו אחר תחתיו קודם שנגנז שמן המשחה וכ"ג ח כ"ג ומינו אחר תחתיו אחר שנגנז שמן המשחה וכ"ה שלא מינו משוח שעבר אפשר שהאחר נ) נתחכם ונתעלה אחר או שמא על פי מלך מנוהו כמו שמצינו שהיו עושים בימי בית שני שהיו מתמנים על פי המלך בתוספת דמים. משוח שעבר לאו

מרובה בגדים ומשוח שעבר. וה"ה דמלי למיתקט משוח ומשוח שעבר או מרובה בגדים ומרובה בגדים שעבר אלא רבותא נקט לאפי' אותו שעבר משוח מרובה בגדים עדיף ממנו כי גרים[1] מרובה בגדים ומשוח שעבר לגלוריה משמע מרובה בגדים כגון שכבר נגנז שמן המשחה והיה כ"ג מרובה בגדים ואירע בו קרי ומינו אחר תחתיו ומשחוהו ועבר יום הכפורים ושוב הראשון שהוא מרובה בגדים חוזר לעבודתו והשתא יש לפנינו מרובה בגדים ומשוח שעבר ואי אפשר לומר כן דאיך נעשה זה שמשחו השני ולא משחו הראשון אלא יש לפרש כגון שיש כאן כ"ג משוח (שעבר) ואירע בו קרי ומשחו אחר תחתיו ועבד יה"כ אחד ושוב המשוח הראשון חזר לעבודתו ועבד כמה שנים אחרי כן ומשוח השני עבר עבודתו[2] וכיון כך וכיון כך נגנז שמן המשחה וזה המשוח ראשון שחזר לעבודתו גלה עם יכניה ומינו אחר תחתיו מרובה בגדים אבל משוח שעבר אינו מתמנה תחתיו כל ימי חייו של הראשון אף כי יצא בגולה משוח איכה ולהכי ליכא למימר דמת המשוח דל"כ משוח שעבר יתמנה תחתיו אלא גלה ומינו מרובה בגדים תחתיו והשתא המשוח שעבר קודם למרובה בגדים בזמן שעדיין היה שמן המשחה והשתא שניהם המרובה בגדים והמשוח שעבר מרובה בגדים עדיף שעבד עבודה[3] שראוי לעבודה ואילו משוח שעבר לאו בר עבודה הוא כדאמרינן פרק קמא דיומא (דף יב:) דלכהן גדול אינו ראוי משוח איכה ולא לכהן הדיוט דמעלין בקדש ולא מורידין כשמעתתא דר' יוסי דאמר אינו ראוי לא לכה"ג ולא לכהן הדיוט: **עבר** מחמת קרויו ועבר מחמת מומו. בין מוס קבוע בין מוס עובר מחמת קרויו עדיף דחזי לעבודה למחר ומחמת מומו לא [עדיף] עד שיתרפא מומו: **משוח** מלחמה וסגן הי מינייהו עדיף. כלומר כל הני פסיקא לי והא מיבעיא לי: משוח מלחמה עדיף דחזי למלחמה. שנתמנה לכך לגאת עם העם למלחמה ותלו ביה רבים: או דלמא סגן עדיף דהא חזי לעבודה פירוש ביום הכפורים שנתמנה לכך שאם יארע קרי בכ"ג שיכנס הוא תחתיו ונקרא[4] סגן נמצא כי עיקר מינויו לשמש בעבודה ועיקר מינוי משוח מלחמה למלחמה:

ת"ש דתניא אין בין משוח לסגן אלא שאם היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה יטמא משוח מלחמה. וקשה דטובא איכא בינייהו כדאיתא בשילהי גא לו (יומא עב:) בבגדים שכ"ג משמש משוח מלחמה משמע (משמע) וסגן עובד בבגדים כמו הדיוט כמו שעובד ביה"כ נמי תחת כ"ג ותו כל החמשה דבריש האמורים בפרשה לא פורע ולא פורם מצוה על הכתולה ואסור בתלמנה לחינן[5] נוהגין בסגן ונוהגין במשוח מלחמה כדמרבינן בפרק בתרא דהוריות (דף יב:) מקרא ואומר הרמ"ר דודאי טובא מילי איכא דמשוח מלחמה חמור מסגן ותנא קולי קולי קתני דאין קולא שנוהגת במשוח מלחמה שלא תנהוג בסגן [אלא] הך שיטתא משוח מלחמה ולא יטמא סגן והכי נמי אמרינן פרק מקוש שנהגו (פסחים נה.) תנא קולי קולי קתני: **והתניא** משוח מלחמה קודם לסגן. וקא ס"ד דקדיש לכל מילי קתמר אלא[6] בקונטר' פי' דידע שפיר המקשה דבהוריות (דף יג.) מתניא לענין להחיותו לפקח עליו את הגל קודם לסגן דאסי[7] נפל גל על שייסים ומכל מקום פריך דאי סגן עדיף לענין טומאה הוה לן לפקח את הגל תחלה על הסגן ומשני מר זוטרא דודאי לענין להחיותו לפקח עליו את הגל משוח מלחמה עדיף דתלו ביה רבים ולענין טומאה סגן עדיף דנתמנה לעבודה ומיהו גם בהוריות מוקי לה הש"ס לענין להחיותו כי הכא משמע דבברייתא לא נסתיים הכי לענין להחיותו[8]: **למה** תקנו סגן לכ"ג. ובפרק טרף בקלפי (יומא לט.) גרסינן למה סגן מימינו פי' לימינו: **עד** כאן לא פליגי אלא בב"ג ונזיר בי אזלי בהדי הדדי אבל חד חד לחודיה בני איטמויי אינון. פי' למת מצוה מכאן מוכח שאין לגרום במשנתנו בפי' ומיטמאין למת מצוה ברישא דא"כ למה לו לתקדק בפלוגתייהו ישאל על המשנה להדיא מנלן: **מנא** הני מילי. דכהן וזיר מיטמא למת מצוה: דתנו רבנן על כל נפשות מת לא יבא ולאמו ולא יטמא. בכ"ג ת"ש כתיב בפרשת אמור: **אי** ברחוקים ק"ו מהדיוט ומה בהן הדיוט שמיטמא לקרובים. כדכתיב קרא אינו מיטמא לרחוקים כ"ג שאינו מיטמא לקרובים כדכתיב ולאמו לא יטמא אינו דין שלא יטמא לרחוקים אלא ע"כ קרא דעל כל נפשות מת לא יבא בקרובים הכתוב מדבר ואייתר לגאיה למידרש לגאיה אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה וא"ת היכי מייתר לגאיה והא ק"ו אין שייך לומר אם לא שנאמר הכתוב לגאיה שכך מסיים הדין כ"ג שאינו מיטמא לקרובים ומנלן הא אם לא נכתב לגאיה וי"ל דק"ו דקאמר לאו דוקא ואינו אלא גרוותא דמילתא כאילו היה אומר כן על כרחיך דקרא על כל נפשות מת לא יבא בקרובים דאי על רחוקים בא להזהיר הרי הוא מוזהר ועומד משהיה כהן הדיוט שהוזהר על הרחוקים דאטו משנעשה כהן גדול פקעה קדושת כהן הדיוט וקדושתו להיכא אזלא אלא על כרחיך על הקרובים בא להזהירו דכהן הדיוט הרי כהן אייתר לו לגאיה ולאמו לדרשא לומר לגאיה אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה:

ולאמו

ומרובה בגדים [א]משוח בשמן המשחה עדיף [ב]דאילו משוח בשמן המשחה מביא פר הבא על כל המצות ואילו מרובה בגדים אין מביא משוח שעבר ומרובה בגדים [ג]מרובה בגדים עדיף דמרובה בגדים עביד עבודה [ד]ואילו משוח שעבר לאו בר עבודה הוא עבר מחמת קירויו ועבר מחמת מומו [ה]עבר מחמת קירויו עדיף דאילו האי חזי לעבודה למחר ואילו עבר מחמת מומו לא חזי לעבודה [ו]איבעיא להו משוח מלחמה וסגן הי מינייהו עדיף משוח מלחמה עדיף דחזי למלחמה או דלמא סגן עדיף דחזי לעבודה ת"ש דתניא [ז]אין בין משוח מלחמה לסגן אלא שאם היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה [ח]יטמא משוח מלחמה ואל יטמא הסגן והתני' [ט]משוח מלחמה קודם לסגן אמר מר זוטרא [י]לענין החיותו משוח מלחמה עדיף מאי טעמ' דתלו ביה רבים ולענין טומאה סגן עדיף דתניא [יא]רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר למה תקנו סגן לכהן גדול שאם אירע בו פסול הרי נכנס ומשמש תחתיו עד כאן לא פליגי אלא בכהן גדול ונזיר כי קא אזלי בהדי הדדי אבל חד חד לחודיה בר איטמויי אינון מנא הני מילי דת"ר [יב]על כל נפשות מת לא יבא במה הכתוב מדבר אי ברחוקים קל וחומר הוא ומה כהן הדיוט שהוא מיטמא לקרובים אינו מיטמא לרחוקים כהן גדול שאינו מיטמא לקרובים אינו דין שאינו מיטמא לרחוקים אלא בקרובים הכתוב מדבר ולאביו הוא דאינו מיטמא הא מיטמא הוא למת מצוה

ולאמו

[ג]**משוח בשמן המשחה ומרובה בגדים.** כלומר והא פסיקא לן דכ"ג שנמשח בשמן המשחה קודם שנגנז שמן ומקלו של [אהרן] ושמן המשחה בימי יאשיהו[1] יכהן גדול שלא נמשח בשמן המשחה שעומד בכהונתו לאחר שנגנז שמן המשחה אפילו בבית ראשון ואין בינו לבין כהן הדיוט אלא שהוא מרובה בגדים שנמשח בה' בגדים בבגדי לבן ובגדי זהב וכהן הדיוט אינו משמש אלא בד' הא נמי פסיקא שאם היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה דמיטמא מרובה בגדים [ד]ולא יטמא משוח בשמן המשחה משום דאיכא שכן מביא פר העלם על כל המצות כמו צבור דכתיב (ויקרא ד) ואם הכהן המשיח וגו' כלומר שהוא מביא קרבן על אשמתו כמו צבור על אשמתן אבל מרובה בגדים אינו [ה] דינו אלא כיחיד: **ומשוח שעבר.** כלומר קודם שנגנז שמן המשחה ואירע בכ"ג ומינו אחר תחתיו ומשחוהו ואחר כך כשנטהר כ"ג חוזר לעבודתו ושני עובר לו: **ומשוח שעבר לאו בר עבודה הוא.** אלא לאותו יה"כ [ו] דלתמרי' בפ' יומא (דף יב:) ראשון חוזר לעבודתו ושני אינו ראוי לא לכ"ג [ז] ולא לכהן הדיוט משום דמעלין בקודש ולא מורידין: כהן משוח מלחמה לא חזי לעבודה כדלתמרינן בפ' הוריות [יב:]: **והתניא משוח מלחמה קודם לסגן.** דמשמע לכל דבר קודם לו דאיכו עדיף טפי בפ' הוריות[2] קאי: **דתלו ביה רבים.** דעביד מלחמה בשביל רבים: **עד כאן לא פליגי.** ר' אליעזר ורבנן אלא בכ"ג ונזיר דקאזלי בהדי הדדי ואשכחו מת מצוה הי מינייהו ליטמא בראשא אבל חד לחודיה כו': **על כל נפשות מת לא יבא.** לא בא אלא לקרובין דאי לרחוקים הרי כבר למדנו מכהן הדיוט והואיל ולא בא הכתוב [ה] להזהיר על כל נפשות מת אלא משוס קרובין מה ת"ל [ו] לגאיה לא בא אלא לומר לך לגאיה אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה: [ז]**ולאמו.** האמור בכהן גדול מה ת"ל: לגזירה

[ח] הוריות יג. [ע"ש שיעייס רבים], [ב] שם, [ג] [יומא לט. ע"ש סוטה מב. ע"ש], [ד] [הוריות יב.], [ה] [דף יג.], [ו] [שיך לדף מח.],

תורה אור השלם

1. וְעַל כָּל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא: ויקרא כא יא

נוסחת הריב"ן

[ה] ומשוח בשמן כו' והא ממי פסיקא כו' ומקלו של משה כו' שנמנד בכהונתו: [ב] ולא יטמא: [ג] אותו יום בלבד: [ד] משוח לאיכה: [ה] להחזיר להזהיר: [ו] לאמ"כ לגאיה:

הגהות הב"ח

([ה]) רש"י ד"ה משוח בשמן וכו' אינו נידון אלא כיחיד:

הגהות התוספות

1. מיגות הכי גרים נמתק וכ"ל הגה"ה. 2. כ"ל מעבודתו. 3. מיגות שעבד עבודה נמתק. 4. נדל"ל שעל זה נקרא סגן. 5. כ"ל ואינו מיטמא לקרובים דאינן כו'. 6. כ"ל אבל. 7. כ"ל אם. 8. כ"ל בהדי הך דלענין להחיותו, ועי' ב"ר.

מוסף רש"י

למה תקנו סגן לכהן גדול. לאחר דבר הוא ממנוה ומוכן, שאם אירע בו פסול כו'. אבל כל זמן שלא יארע בו פסול אין הסגן עובד שום עבודה בעולם (יומא לח:) בעוד שלא אירע פסול לכהן גדול אין לסגן גדולה של כלום (סוטה מב.).

פי' הרא"ש (המשך)

כר עבודה הוא. היינו כר' יוסי והתם פסיק כוותיה. והה מצי למימר מרובה בגדים ומרובה בגדים שעבר או משוח ומשוח שעבר אלא לדבותא נקט אעפ"י שזה משוח אפ"ה מרובה בגדים עדיף שראוי לעבודה. עבר מחמת קריו ועבר מחמת מומו. כגון שאירע בכ"ג מום ומינו אחר תחתיו ואירע בו קרי עבר מחמת קריו עדיף דחזי לעבודה למחר כשיטהר ואילו האי לא חזי לעבודה עד שיתרפא. וה"ה בשני כהנים הדיוטים א' בעל מום וא' בעל קרי. משוח מלחמה וסגן. מי אמרינן דמשוח מלחמה עדיף לפי שנמשח בשמן המשחה או דלמא סגן עדיף (שנתמנה) [דחזי לעבודה] והתניא משוח מלחמה קודם לסגן. פ' בתוספתא דהוריות מיתגייא. לענין להחיותו כגון להקדים לו מזונות או לפקח עליו את הגל

משוח מלחמה עדיף דתלו ביה רבים. כל ערך המלחמה נעשה על פיו. על

[1] נרלה לל"ל וי"מ לענין עבודת פר ויעלם דבר של צבור מייתי דכתיב וכו'. [2] כ"ל אפשר שהמשוח שעבר נחלה או אירע בו אותם ונתמנה אחר או שמת ויבו'.

לגזירה שוה לכדרבי דתניא [ו] **דתניא רבי אומר.** לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם כי מזר וגו' והלא קרא בנזיר כתיב [ב]: **אין לי.** שמיטמא לאביו ולאמו בנגעם ובזיבתם אבל נזיר כ"ג מנין: **אמרת לא יאמר אמו בכ"ג.** שיש לנו ללמוד מן הדין שאינו מיטמא [ג] שהרי ק"ו הוא כו': אין כהן הדיוט מיטמא לאחיו אבל אם כן יאמו אחיו מאביו: אין כ"ג מיטמא לאחיו מאמו ולא מאביו ולא אפי' לאחיו אע"פ שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו אבל נשכיל שבא מכח אביו: **אם זיכה מן הדין.** אם למדת מן הדין שאין כ"ג מיטמא לאמו מה תלמוד לומר אמו אבל מופנה כו': **אשכחן כ"ג.** דמיטמא למת מצוה נזיר מנלן: **ת"ל על (כל) נפש מת בנפש אדם הכתוב מדבר.** שלא תלינו שנקרא נפש מת אבל אדם בלבד: **בנפש המטמאה לו לאדם בביאה.** כיון שנכנס עמהם בהכל הכתוב מדבר ואיזו זו נפש אדם ולא נפש בהמה וכיון דעל נפש מת לא יבא מדבר בנפש אדם [ד] ומשמע בין קרובים בין רחוקים ולמה חזר הכתוב ואמר לאביו ולאמו אבל לאביו הוא [ד] דלא מיטמא כו': **עד שלא יאמר.** שמיטמא למת מצוה הייתי מביאו מן הדין שנזיר מיטמא למת מצוה מה כ"ג כו' (ה) ה): [ה] **נאמרו כללות בכ"ג.** על כל נפשות מת לא יבא ונאמר כלל בנזיר על כל נפש מת דכל נפש במשמע בין קרובים בין רחוקים מה כלל האמור בכ"ג כו' אף כלל האמור בנזיר לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה:

ומה ולאמו לגזירה שוה לכדרבי דתניא [ו] רבי אומר גבי נזיר במותם אינו מיטמא [א] אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם ואין לי אלא בנזיר בכהן גדול מנין אמרת לא יאמר אמו בכ"ג שאין ת"ל שהרי ק"ו הוא ומה אם במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו אין כהן גדול מיטמא לאביו מקום שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו מאמו אינו דין שאין כ"ג מיטמא לאמו אם זכיתה מהדין מה ת"ל אמו בכהן גדול מופנה להקיש ולדון הימנו גזירה שוה נאמר אמו בנזיר ונאמר אמו בכ"ג מה אמו האמור בנזיר במותם אינו מיטמא [2] אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם אף אמו האמור בכ"ג במותם אינו מיטמא אבל מיטמא לנגעם ולזיבתם אשכחן כ"ג נזיר מנלן דתניא [1] כל ימי הזירו לה' על נפש [א] מת לא יבא [ט] שומע אני אפי' נפש בהמה במשמע כענין שנאמר [2] מכה נפש בהמה ת"ל על נפש מת לא יבא בנפש אדם הכתוב מדבר ר' ישמעאל אומר אינו צריך הרי הוא אומר לא יבא בנפשות המטמאות בביאה הכתוב מדבר לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה עד שלא יאמר יש לי בדין ומה כ"ג שקדושתו קדושת עולם מיטמא למת מצוה נזיר שאין קדושתו קדושת עולם אינו דין שמיטמא למת מצוה לא אם אמרת בכ"ג שכן אינו מביא קרבן על טומאתו תאמר בנזיר שמביא קרבן על טומאתו הואיל ומביא קרבן על טומאתו לא יטמא למת מצוה ת"ל לאביו ולאמו לא יטמא אבל מיטמא למת מצוה או אינו מיטמא לאביו ולאמו אבל יטמא לשאר מתים אמרת ק"ו ומה כהן הדיוט שמיטמא לקרובין אינו מיטמא לשאר מתים נזיר שאינו מיטמא לקרובין אינו דין שלא יטמא לשאר מתי'

הא

ולאמו שנכתב בכ"ג לגזירה שוה. לנזיר דכתיב בנזיר לא יטמא להם במותם ודרשינן במותם יתירא דהא כתיב בריש דקרא על כל נפשות מת [1] למה לי במותם לומר לך במותם הוא דאינו מיטמא אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם נראה דעיקר קרא לנגעם אינטריך דס"ד אמינא נקט אגב נגעם: **ואין לי אלא בנזיר.** שמותר ליטמא לנגעם ולזיבתם: כ"ג מנין אמרת לא יאמר אמו בכ"ג. דאינו צריך: ומה במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו. דכתיב לאחיו וסבירא ליה דגמר אחוה אחוה מבני יעקב כי היכי דילפינן לענין יבום ביבמות (דף יז:) הרי עדיפא משפחת אב ממשפחת אם לגבי כהן הדיוט אין [2] כ"ג מיטמא לאביו [מקום] שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו מאמו אינו דין שאין כ"ג מיטמא לאמו: אם זכיתה מן הדין א"כ מה ת"ל אמו בכ"ג. וא"ת ומה צריך קל וחומר הרי כבר אמר דעל כל נפשות מת אזהר רחמנא אקרובים ועל כרחך כדפרישי' ואמו נמי בכלל כל הקרובי' א"כ למה כתיב אמו בפירוש על כרחך מייתרא לג"ש וי"ל דאי לאו ק"ו הוה אמינא אע"ג דאסר קרובים מעל כל נפשות מת וכתיב נמי לאביו לאו למעוטי מת מצוה אלא למעוטי אם דמיטמא לה דהוה אמינא דווקא קרובים דמלא האב דגריעי טפי משום דאינה קורבא ודאית אלא חזקה בעלמא אבל אמו דודאי ילדתו ליטמא לה כדאמר לקמן הא סברא ע"כ איצטריך קל וחומר ללמד דאין זו סברא שהרי בכהן הדיוט אמו מחשיבים קורבא דאב טפי מן האם ומהשתא אייתר אביו ואמו בכהן גדול אביו לומר דמיטמא למת מצוה ואמו לגזירה שוה ואם תאמר אכתי מנלן דאביו בא למת מצוה הא איצטריך לגופיה דלא ליתא דלאמו למעוטי לאביו דיטמא לאביו דקורבא דאב עדיפא דמתייחס אחריו כדלקמן ונראה לומר דהתנא תפס לדין ק"ו לרווחא דמלתא כק"ו דלעיל והך ברייתא כרבי ישמעאל דבסמוך ולית[3] ליה האי לריכותא דלקמן דאמו ודאי ילדתו דלקמן אלינא דר"ע קאמר ליה אבל לר' ישמעאל בלאו ק"ו אייתר לאמו שהיא בכלל שאר קרובים דאפי' אי נכתב לאביו לא הוה אמינא דלמעוטי אמו קאתי משום דודאי ילדתו דלית ליה הגך סברות דלקמן הלכך כי כתיב על כל נפשות מת כולהו קרובים במשמע אייתר לאביו למת מצוה ואייתר לאמו לגזירה שוה וקל וחומר לרווחא דמילתא: **הכי** גרסינן **אשכחנא** כהן גדול **דמיטמא** למת מצוה נזיר מנלן. תימה מיפוק ליה מגזירה שוה דאמו אמו כמו שאמו לומדים כהן גדול מנזיר לענין נגעם וזיבתם ה"נ ניהדר ונילף נזיר מכהן גדול לענין מת מצוה דאין גזירה שוה למחצה נראה למהר"ף אי לאו דנפקא לן מת מצוה בנזיר מקרא אחרינא הוה אמינא דכולה גזירה שוה דאמו אמו אחיו למת מצוה אבל[4] לענין למעוטי נגעם וזיבתם בין בכהן הדיוט ובין בכהן גדול כיון הזירו לה' על (כל) **נפש מת לא יבא שומע אני נפש**[5] בהמה במשמע. אי לא כתיב מת אלא נפש שנאמר ומכה נפש בהמה ישלמנה: ת"ל נפש מת בנפש אדם הכתוב מדבר. דבהמה לא איקרי מת אע"ג דכתיב (שמות כא) והמתת יהיה לו מת קטמא איקרי נפש מת לא איקרי: **ר' ישמעאל אומר אין צריך.** למעוטי בהמה מנפש מת דהא הוא אומר לא יבא בנפש המטמא בביאה היינו בהאהל הכתוב מדבר ואילו נגילה לא מטמאה באוהל: **לאביו ולאמו.** נזיר כתיב ד' פרטי לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם: לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה. מסקנא דברייתא זו דלאביו בא לגלויי על נפש מת דאיירי בקרובין ולאמו לגזירה שוה לכהדרבי ולאחיו למת מצוה א] ומפיק ליה האי[6] סברא כמו שנושא ונותן בברייתא עד דיליף ליה מאחיו אי נמי התנא ידע בטוב דלא נפיק מת מצוה אלא מלאחיו והאי דקאמר לאביו ולאמו הוי כמו [וגו'] ועלעולם סומך אלאחיו: **עד שלא יאמר.** קרא בנזיר דמיטמא למת מצוה יש לי בדין בקל וחומר למשמע מיניה דנזיר מיטמא למת מצוה: ומה כהן גדול. שקדושתו קדושת עולם מיטמא למת מצוה. מקרא כדלעיל: **או** אינו. אלא לכך כתיב לאביו ולאמו לומר לך דמותר ליטמא לשאר מתים רחוקים וטעמא איכא למימר דשמא אקרובים אזהריה רחמנא מפני [שמיצר] עליהם וזהו זילותא דנזיר דאיקרי קדוש אבל רחוקים שאינו נענב עליהם לא אזהריה רחמנא: אמרת ק"ו. ד) מכהן גדול[7] דעל כרחך סברא זאת לא אמיתית היא שהרי ב] [בכ"ג] הוא איפכא: ט) **ועד** שלא יאמר יש לי בדין נאמרו כללות בכ"ג. על כל נפשות מת לא יבא: ונאמר כללות בנזיר. על (כל) נפש מת לא יבא מה כללות האמורות בכ"ג וכו' תימה והיכי בעי למילף נזיר מכ"ג לענין מת מצוה והא איכא למיפרך מה לכ"ג שכן אינו מביא קרבן על טומאתו כדפרכינן לעיל ופי' הר"ם דלאו לענין מת מצוה בעי למילף אלא בא לומר דלאביו ולאמו בנזיר מייתר דלגופיה לא איצטריך דלכתוב כללות לאחוייהו על נפש מת לא יבא וממילא ידעינן דהיינו קרובים נמי דילפינן להו מכללות דכ"ג ג] או[8] כלך לדרך זו נאמר כלל בכהן הדיוט לנפש לא יטמא בעמיו כו' ושפיר איצטריך לגופיה והאי דקאמר אף כללות דאמרינן בנזיר מיטמא למת מצוה היינו כלומר מיתורא דאביו דלא איצטריך לגופיה וכן מוכח בתר הכי: **האי** מיבעי ליה לאביו ולאמו ממש. שאינו מיטמא לאביו

ו) לעיל מנ. ב) [במדבר ו], ג) שייך לע"ב, ד) גי' מ"מ מכהן הדיוט, ה) שייך לע"ב,

תורה אור השלם

1. כָּל יְמֵי הִזִּירוֹ לַיי עַל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא:
במדבר ו ו
2. וּמַכֵּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ: ויקרא כד יח

נוסחת הריב"ן

ו) לגזרה שוה לכדרבי משום האמור בנזיר דתניא כו': ב) לה שהרי: ג) ומשמעו: ד) דלא': ה) ועדיין עד שלא יאמרו לי בדין דמיד מיטמא למת מצוה דנאמר בכלל בכ"ג על כל נפשות מת כו':

הגהות הב"ח

(ו) רש"י ד"ה עד שלא וכו' כ"ג כו' הם"ד ואח"כ מ"ה ועד שלא יאמר יש לי בדין דנזיר מיטמא למת מצוה דנאמר בכלל בכ"ג על כל:

גליון הש"ס

גמ' שומע אני אפי' נפש בהמה. עי' בילה דף כח ע"ח:

הגהות הגר"א

[א] גמ' (מת) תז"מ (וע' תוס'):

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוד"ה לאביו וכו' ומפיק ליה האי סברא כמו. מן מיתה ומפיק עד כמו נמחק וכ"כ ולא מפיק ליה עדיין האי סברא כיון שנשא וכו' כל"ל ח"מ: ב] ד"ה לו אינו וכו' שהרי בכה"ג. תימה בכה"ג נמחק וכ"כ בכהן הדיוט. ח"מ: ג] ד"ה ועד שלא יאמר כו' דכ"ג לו כלך. כ"כ עיין ח"מ דמוחק כל זה מן לו כלך וכו' עד ע"כ אוקמי' אכללא דכ"ג ושוסה מן הכל דבור אחד:

הגהות התוספות

1. ל"ל על נפש מת. 2. ל"ל ואח"כ אין. 3. ל"ל דלית. 4. ל"ל אבל לא. 5. ל"ל אפילו נפש. 6. ל"ל ומפיק ליה מהאי. 7. ל"ל הדיוט. 8. מתיתא לו עד מיתא לגופיה אין כאן מקומו אלא הוא דיבור בפנ"ע ושייך אחר דיבור זה.

עין משפט נר מצוה

יא א ב מי' פט"ז מהל' טומאת אוכלין הל' ט סמג עשין רמ:

מוסף רש"י

אבל מטמא הוא. אין נזיר אין כהן לנגעם ולזיבתם. ואינם עוכרים כמגע הזב לא משום לא יאכל ולא משום לא יטמא (לעיל מג.).

פי' הרא"ש

כל נפשות מת לא יבא בכ"ג כתיב: מטמא לקרובים כדבחי' לאמו ולאביו וגו' לה יטמא: לנגעם ולזיבתם להני אצטריך דסד"א מצורע חשוב כמת ולזיבתם אגב נגע נקט. שכהן הדיוט מטמא לאחיו מאביו. דילפינן אחוה אחוה מבני יעקב כי היכי דילפינן לענין יבום ביבמות. נמצא דעדיפא משפחת אב ממשפחת אם. א"כ איין דגלי קרא שאינו מטמא לאביו כ"ש שאינו מטמא לאמו: אשכחן כ"ג נזיר מנלן. הוה מצי למימר מג"ש דאמו אמו אלא ניחה ליה לאשכחיה בגופיה. ת"ל נפש מת ובהמה לא אקרי נפש מת. בנפשות המטמאות בביאה. באהל: לאביו ולאמו אינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה. לאמו כדי נקטי' דדרש' ליה לקמן לג"ש. עד שלא יאמר שיטמא למת מצוה יש לי בדין. אבל מטמא הוא לשאר מתים משום דכתיב נזר אלהיו על ראשו הלכך לרחוקים שאינו עציב עליהם כ"כ יטמא. אמרת קל וחומר ומה כ"ג שמטמא לקרובים אינו מטמא לשאר מתים הרי גלה הכתוב שדין הוא שיטמא לקרובים יותר מלרחוקים ומחמת סברא כל דהו אין לנו שיטמא לרחוקים אף על פי שאינו מטמא

לגאיו ממש אין[1] ה"נ דאיצטריך לגאיו וכיון דאפיקתיה מכללא דכהן הדיוט שמיטמא לגאיו אוקמיה אכללא דכ"ג א) שאינו מיטמא לקרובים ואייתר לו לאמו ולאחיו ולאחותו: לאמו לג"ש. תימה כיון דאמו דכהן גדול מופנה כדאמרינן לעיל למה לי תו (למופנה) הפנאה מאמו[2] דנזיר וי"ל אליבא דר' ישמעאל קיימא (לן) דאית ליה פרק המפלת (נדה כב:) מופנה מלד אחד למדין ומשיגין והכא יש להשיב דמה לנזיר שאין קדושתו קדושת עולם ושנו בשאלה:

לאחיו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה. לג"ש לא מלי למידרשיה דלא כתיב לאחיו בכ"ג וכ"ת אמאי לא קאמר הש"ס הדרשות על סדר הכתוב ואומר לאמו לגזירה שוה שהיא מוקדמת בקרא ולאחיו לאחיו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה אלא לפי מה שפירשתי לעיל דאי לאו דידעינן מת מצוה מקרא אחרינא לא הוה מוקמי' גזירה שוה דאמו לבדרבי לגנעם ולזיבתם אלא הוה ממעטינן מאמו מת מצוה להכי קאמר דמת מצוה ידעינן מלאחיו לגבי נזיר קייתר ליה אמו על כרחין לג"ש: **ולאחותו** מה תלמוד לומר הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו וכו' אמרת לא ימא. אף בעושה פסח ומילה [גרידא] בלא נזיר וכ"ג משום דלא אתי עשה דטומאה שאין בה כרת ודמי עשה דפסח ומילה שיש בהם כרת כך פי' בקונטרס בזבחים פרק טבול יום (דף ק.) ובסנהדרין (דף לה.) ובנדרים (דף כ.) מפורש בחוך: **ר"ע** אומר **נפש אלו** הרחוקין. דסברא הוא לאוקמיה קרא קמא ברחוקים ומת הכתוב אחרי כן מייתר לאוסרן אף בקרובים שהרי לר"ע דאפילו לא כתיב מת בנפש ליכא למיטעי לאוקמי בבהמה אי משום דרשא דלא יצא דמטמא באהל משמע אי משום דאע"ג דאיקרי נפש בהמה ב) נפש סתמא לא איקרי ועוד דלא מצינו בהמה מוזכרת בגדי טומאה רק בלשון נדילה: **לאביו** ולאמו **לא מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה.** לקמן קעביד גריכותא בין אביו ובין אמו ולריכי תרוייהו למיכתב למעוטי מת מצוה: לאחיו שאם היה כ"ג וזגור. דמיטמא למת מצוה דכולהו פרטי מיותרים לר"ע הלכך כולהון לריכי[3] אבל לא מצריך קרא לכהן הדיוט[4] דכהן הדיוט מיטמא לקרובים דין הוא דטופייניה דכהן הדיוט דקדושתו קדושת עולם אינו מעלה ומוריד לגבי מת מצוה ולא איצטריך קרא [אלא] ג) לכהן גדול ונזיר:

ולאחותו כדתניא וכו' ור"ע ג"ש דרבי מנא ליה. פי' דהא ליכא הפנאה כלל דהנהו פרטי דנזיר דרשי' לכולהו ולאביו ולאמו דכ"ג ונמי ד) (כדאמרינן) דאיצטריכו למת מצוה תרוייהו כי היכי דלריכי תרוייהו בנזיר למת מצוה ומשני כיון דאמר מר היינו ר"ע לאחיו דאם היה כ"ג ונזיר לאחיו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא ה) ואביו בכ"ג לגזירה שוה ולריך למכתב שיהם אביו ואמו בכ"ג כדעביד לקמן לריכותא בנזיר[5] לר"ע מאביו ואמו דנזיר ה"ג בעי למיעבד לריכותא מאביו ואמו דכ"ג וא"ת ולאכתי אינו מופנה אלא מלד כ"ג דאילו בנזיר לריך למת מצוה וי"ל דסבירא ליה לר"ע מופנה מלד אחד למידין ואין משיגין אבל לר' ישמעאל לעיל ודאי לריך להפנותן משני לדדין דאיכו לטעמיה בפרק המפלת (נדה כב:) דסבירא ליה ו למידין ומשיגין כדפירש לעיל: **ולר' ישמעאל** ב"ג והוא נזיר מנא ליה. היכא דאית ביה שתי קדושות דלדידיה לא אייתר לאחיו דנזיר לכ"ג שהוא נזיר כיון דלית ליה מת אלו הקרובין א"כ איצטריך אביו לגופיה לאשמועינן אפילו לקרובין לא יטמא ולאמו לגזירה שוה ולאחיו למישרי מת מצוה ולאחותו כדתניא ומשני כיון דשרי רחמנא חד לאו במת מצוה בנזיר לחודיה אי בכ"ג לחודיה מה לי חד לאו מה לי תרי לאוין: **ולאחותו** למה לי. פירוש לרבי ישמעאל דבשלמא לר"ע כיון דלריך קרא להיכא דאית ביה קדושת כ"ג והוא נזיר ולא אמר מה לי חד לאו מה לי תרי לאוין ה"ג איצטריך קרא מיותר דאחותו שידמה מ"מ עשה דפסח ומילה אע"ג שיש בהן כרת אלא לרבי ישמעאל דאין לו חילוק בין חד לאו לשני לאוין היה סבור נמי דאין לו חילוק בכרת ומשני דבהא ודאי ישמעאל דסד"א כי שרא רחמנא למת מצוה נזיר וכהן ה] דחד לאו הוא כלומר לית ביה כרת אבל פסח ומילה דכרת לא יטמא למת מצוה קמ"ל אחותו: ולרבי

ומה ת"ל (ב) אביו. ב) שאם אתה אומר מן הכלל הייתי אומר לך עד שאתה דן כו' או כלך לדרך זו נאמר כלל בכהן הדיוט לגנעם לא יטמא כו' אף כלל האמור בנזיר יהא מיטמא לכך תולרך לומר בנזיר ג) דלאביו לא יטמא: **והא מיבעי ליה לאביו.** כלומר ועכשיו נמלאת אתה דן שצריך לומר בנזיר שלא יטמא לאביו ממש והואיל ואינו מיותר לכך מהיכן אתה דן דנזיר מיטמא למת מצוה: **אלא.** ג) מהיכן אתה לומד ממה שאמר לאחיו שאינו לריך דהשתא לאביו אינו מיטמא לשאר קרובין לא כ"ש ולאחיו מה ת"ל אלא לומר דלאחיו הוא דאינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה: **ולאמו אתא ליה לג"ש.** למילף מינה אמו האמורה בכהן גדול לבדרבי וכדלעיל וגבי כ"ג ליכא למימר דהא דכתיב ביה ולאביו דלאביו ממש הוא דקאתי [דלא] יטמא לו דכיון דעל כל נפשות מת לא יבא לא אתא אלא בקרובים כדפירש כרש"א דשמעתא ד) שמע מינה דלאביו מייתר ליה וקאתא למימר דלאביו הוא דאינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה: **ולאחותו.** דכתיב גבי נזיר למה לי: **לכדתניא הרי שהיה נזיר והולך למול את בנו ולשחוט את פסחו.** והאי דנקיט להו אהדדי היינו משום דמילת זכריו ועבדיו מעכבין את פסחו ה): **ת"ל ולאחותו.** וקאתא לאשמועינן דאע"ג דחזיל לדבר מצוה למצות מילה ופסח דאית בהו כרת אפי' הכי יטמא מצוה מילה ופסח ומיטמא למת מצוה: **ר"ע אומר.** כשהוא אומר על נפש הרי רחוקין אמורין וכשהוא אומר מת הרי קרובין אמורין לאביו ולאמו מה ת"ל אלא לאביו ולאמו אינו מיטמא כלום אלא לגזרה דאמר מאביו נשבה קרא: **ולאחיו מה ת"ל שאם היה כ"ג ונזיר כו'.** דסד"א היכא דלא הוה ליה אלא נזיר או כהן ליטמא למת מצוה אבל היכא דהוה נזיר וכ"ג דאית ביה תרי אימא לא קמ"ל: **ולאחותו לכדתניא הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו כו': ולר"ע ג"ש לכדרבי מנא ליה.** דכ"ג מיטמא בנגעו וזיבתו של אביו דאילו לדידיה לא משמע ליה מלאמו כלל הא קאמר דאגברא נשבה קרא: **אמר לך כיון דאמינא שאם היה כ"ג ונזיר לאחיו אינו מיטמא** ד) **אבל מיטמא הוא למת מצוה.** וכתיב ביה בכ"ג ונזיר לא יטמא להם במותם אבל מיטמא בנגעו וזיבתם: **מה לי כ"ג לחודיה מה לי כ"ג כשהוא נזיר.** דמיטמא בנגעו וזיבתו של אביו כ"ש דכ"ג לחודיה מותר ליטמא בנגעם וזיבתם: **מה לי חד לאו מה לי תרי לאוין.** דכיון דמישתרי ליה לגבי מת מצוה חד לאו אישתרי ליה נמי בתרי לאוי כגון כ"ג ונזיר: **ולאחותו למה לי.** כלומר א"כ דלר' ישמעאל נפקא ליה כ"ג ונזיר ומשום מה לי חד לאו מה לי תרי לאוי ה) אחותו למה לי למישרי פסח ומילה (ג) אכתי איצטריכא ולאחותו ס"ד כו': ולרבי

ומה ת"ל לאביו ולאמו לאביו ולאמו הוא דלא מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה עד שלא יאמר יש לי בדין נאמרו כללות בכ"ג ונאמרו כללות בנזיר מה כללות האמורות בכ"ג לאביו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה אף כללות האמורות בנזיר לאביו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה או כלך לדרך זו נאמרו כללות בכהן הדיוט ונאמרו כללות בנזיר מה כללות האמורות בכהן הדיוט מיטמא לאביו אף כללות האמורות בנזיר מיטמא לאביו ת"ל לאביו ולאמו לא יטמא הא למת מצוה מיטמא הא מיבעי ליה לומר שאין מיטמא לאביו אלא לאביו לומר שאין מיטמא לאביו לאחיו אינו מיטמא הא למת מצוה מיטמא ולאמו לגזרה שוה לבדרבי ולאחותו לכדתניא ו) דתני' לאחותו מה ת"ל הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת לא יטמא יכול לא יטמא למת מצוה ת"ל לאחותו לאחותו הוא דאינו מיטמא ז) הא למת מצוה מיטמא ח) ר"ע אומר (ו) ט) נפשות אלו הרחוקין מת אלו הקרובין לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה לאחיו י) שאם היה כ"ג והוא נזיר לאחיו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה לאחותו כדתניא הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו כו' ולרבי עקיבא גזירה שוה דרבי מנליה אמר לך כיון דאמר מר אם היה כ"ג ונזיר לאחיו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה מה לי כ"ג לחודיה מה לי נזיר וכ"ג ולרבי ישמעאל כהן גדול והוא נזיר מנליה כיון דשרא רחמנא חד לאו גבי מת מצוה מה לי חד לאו מה לי תרין לאוין אחותו למה לי סלקא דעתך אמינא כי שרא רחמנא למת מצוה נזיר וכהן דאיסור לאוי הוא אבל מילה ופסח דכרת לא יטמא למת מצוה קמ"ל ולר"ע

היה כ"ג ונזיר לאחיו אינו מיטמא ד) **אבל מיטמא הוא למת מצוה.** וכתיב ביה בכ"ג ונזיר לא יטמא להם במותם אבל מיטמא בנגעו וזיבתם: **מה לי כ"ג לחודיה מה לי כ"ג כשהוא נזיר.** דמיטמא בנגעו וזיבתו של אביו כ"ש דכ"ג לחודיה מותר ליטמא בנגעם וזיבתם: **מה לי חד לאו מה לי תרי לאוין.** דכיון דמישתרי ליה לגבי מת מצוה חד לאו אישתרי ליה נמי בתרי לאוי כגון כ"ג ונזיר: **ולאחותו למה לי.** כלומר א"כ דלר' ישמעאל נפקא ליה כ"ג ונזיר ומשום מה לי חד לאו מה לי תרי לאוי ה) אחותו למה לי למישרי פסח ומילה (ג) אכתי איצטריכא ולאחותו ס"ד כו': ולרבי

דסד"א כי שרא רחמנא למת מצוה נזיר וכהן ה] דחד לאו הוא כלומר לית ביה כרת אבל פסח ומילה דכרת לא יטמא למת מצוה קמ"ל אחותו: ולרבי

מסורת הש"ס

יב א ב מיי' פ"ג מהל' אבל הל' ח טוש"ע י"ד סי' שעד סעיף ב:

נוסחת הריב"ן

א) אביו בנזיר: ב) לאביו דלאביו: ג) מכלל אתה דן ממה שאתה כו': ד) אינו מיטמא וכתיב ביה: ה) תרי לאוי דנזיר ודפסח אכתי איצטריכא כו':

הגהות התוספות

1. ל"ל ומשני אין ה"נ כו'. 2. ל"ל בלאמו. 3. ל"ל דריבי למידרש. 4. ל"ל לכהן הדיוט יומר דכיון דכהן כו'. 5. תימה בנזיר נמנקן.

מוסף רש"י

לאחותו מה ת"ל. בנזיר כתיב כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבא, וסמיך ליה לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם, והא כולהו בכלל על נפש מת לא יבא אין ולמה יבאו, לאביו פרט למת מצוה, לאמו מה ת"ל, שמש מת מצוה לא אצטריך דמלאביו נפקא, והרבי ליה בספרי לגזרה שאם היה נזיר ה כהן דהוי עליה שמי קדושה, אף הוא לאמו הוא דלא יטמא אבל מטמא הוא למת מצוה, לאחיו מה תלמוד לומר, הרי שהיה כהן גדול הוא נזיר, אף הוא לאחיו לא יטמא אבל מטמא למת מצוה, ולאחותו מה ת"ל, אם אינו ענין לזה מנהו ענין למי שהולך לשחוט את פסחו למול את בנו שמטמא למת מצוה (בכורות יט:) אי לאחותו מה ת"ל, כיון דכתיב לאביו ולאמו כל שכן לאחותו (זבחים ק.) הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו בר'. זה שהיה כהן גדול נזיר ומיתוסף בו עוד דבר אחר המעכבו מלטמא, שהיה צריך לשחוט את פסחו, אף זה לאחותו שהרבי לך בו אבל מיטמא הוא למת מצוה, אם אינו ענין לנזיר לבדו תהנו ענין מי שיש בו כל אלו (שם. בעיין סנהדרין לה.) אי אינו ענין לאלו (כ"ג נזיר) תהנו ענין לענין ביטול עבודה ומילה תפני מת מצוה (מגילה ג.). **ושמע** אומת לו מת. מקרוביו, שבול יטמא. להם, אמרת לא יטמא. הואיל ושונת במיטת הפסח היא ומלה אלו מוכת הפסח שהיא בכרת, אם יטמא בטל לעשות פסח, ולמול את בנו נמי מצוה שיש בה כרת הוא, ואית דאמרי בערבי הפסחים נמי קאמר, דמילת בניו מעכבת הפסח (בכורות ט.) אי: הא נזיר הוא דכתיב בל כל נפשות מת לא יבא (סנהדרין לה.) אי משום דאיכא כ"ג אי משום דאיכא כהן גדול אי משום דאיכא מלאכה (זבחים ק.) אי: כשם שאין נזיר מבטל מזרוטו אלא מעמא לקרוביו, כך הוא לא יטמא מפסחו (מגילה ג.). ר"ל לאחותו. דלא ר"ל איצטריך אלא להא דאמר ר"ש אם עליו קדושת הראש ועשקו מצוה, לאחותו הוא דהסיר הכתוב שלא יטמא, אבל מיטמא למת מצוה (סנהדרין לה.). **נפש.** נזיר כתיב כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבא, וסמיך ליה לאביו ולאמו וגו', ומוליה קרא ימירא הוא דהא כתיב קרובים ורחוקים (זבחים ק.). אלו הרחוקים. בזמנים שם הגיבלפ: נפש אלו הקרובים, לאו מהשמעותא הוא, דיקיבקה לן אם כן למה נאמרו רחוקים, דאי לא כתיב תרתי לריכא אבל השתא דאיתמינא תרי לריכי, נפש קרובים משמע שכן נכפנו (רש"י שם). **לאביו** ולאמו. בזמנים שם הגיבלפ: לאביו, מה ת"ל, אם לגמוד שלא יטמא לו הרי פירש קרובים ורחוקים, אלא בא לפרט אם מי אסר אם הקרובים אבל לא מת מצוה, לאמו מה ת"ל, אם לאסור הרי למדנו, אם לחתיר מת מצוה הרי למדנו, אלא לא הולרך לנזיר לבדו אלא שלמדך שאם היתה כהן גדול התרתי לך בו מצוה, ממיעוטו דלאמו דרשינן לאמו לא יטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה וכן טוש (רש"י שם).

הגהות הב"ח

(א) גמ' ר"ע אומר על נפש אלו הרחוקים: (ב) רש"י ד"ה ומה ת"ל לאביו הס"ל ואח"כ מ"ה או כלך וכו' שאם אתה אומר וכו' שאתה דן כו' נאמר כלל כל"ל ותיבות אי כלך לדרך זו נמחק: (ג) ד"ה ולאחותו וכו' ומילה ומשני אכמי:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה ולאחותו וכו' למדין ומשיבין. לפנינו הגירסא שם בגמרא דל"ל ס"ל למדין ואין משיגין:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוד"ה (מעבר לדף) אלא וכו' אלבלא דכ"ג ב"ג ע"כ מוחק בא"ת ועושה הכל דיבור אחד בכ"ש לעיל: ב) ד"ה ר"ע אומר וכו' דאיקרי נפש בהמה וכו'. ב"ג והא דבגיבה כה ע"ב אמר ר"ע אאילו נפש בהמה בנמשמע שאתי התם דכתיב לכל נפש והכי משמעות הבריית שם דקאמרה ממשמע שנאמר לכל נפש שומע אני אפי' נפש בהמה וכו' לך קשה לי מהא דכתב בפ' אמור וכמן כי יקנה נפש קנין כספו דקי"ל אפי' נפש בהמה בנמשמע וכמ"ש הר"ב פי"ח דתרומות משנה ט ופ"ע: ג) ד"ה לאביו וכו' אלא לכהן הדיוט ונזיר כל"ל. מ"מ: ד) ד"ה ולאחותו וכו' דכ"ג נמי כדאמרי'. תיבת כדאמרינן נמחק וב"ב אלקא דעתך. מ"מ: ה) ד"ה ולאחותו ל"ל וכו' מיר יכהן דאיסור לאיסור לאו וכו' כל"ל:

פי' הרא"ש

לקרובים: נאמרו כללות בכ"ג על כל נפשות מת לא יבא. כללות בנזיר על כל נפש מת כללות בכהן הדיוט לנפש לא יטמא. לאביו מבעי ליה לגופיה דלא נילף מכהן הדיוט שיטמא לאביו. ולאחותו מה ת"ל. ולאחותו דכתיב בנזיר. הרי שהיה הולך ישראל ואינו נזיר. יכול יטמא דאחי עשה דטומאת קרובים דכתיב בכהן הדיוט לה יטמא ודחי עשה דפסח ומילה. אמרת לא יטמא. דחמיר עשה דידהו דאית בהו כרת: ר"ע אומר נפש אלו הרחוקים דסברא הוא לאוקמה דוקא ברחוקים מידי דהוה אכהן הדיוט. מת אלו הקרובים לאוסרו אף בקרובים. לאביו ולאמו וכו' אבל מטמא הוא למת מצוה ותרוייהו צריכי להך דרשא כדמצריך להו לקמן בשמעת'. לאחיו שאם היה כ"ג ונזיר וכו' ולא מצריך קרא לכהן הדיוט ונזיר. כיון דקילא קדושת כהן

ו) נראה דל"ל דשרא חד לאו גבי מת מצוה מקרא דלאביו גבי כה"ג לחודיה.

הדיוט דמטמא לקרובים לא בעי ק"א אם נתוספה קדושתו על נזירות. ולאחותו לכדתניא הרי שהיה הולך וכו'. מה לי כ"ג ומה לי כ"ג ונזיר דכיון דכ"ג ונזיר מטמא למת מצוה כ"ש כ"ג לחודיה. ולא איצטריך אמו דכ"ג במת מצוה ומופנה הוא לג"ש: ולר' ישמעאל כ"ג ונזיר מנ"ל. דלאביו מבעי ליה לגופיה לאמו לג"ש לאחיו שמטמא למת מצוה: ולאחותו לכדתניא ולא אייתיר ליה קרא לכ"ג שמטמא למת מצוה: כיון דשרא רחמנא חד לאו ו) לאביו מת מצוה. כ"ג לחודיה ה"ה כששניהם יחד דמה לי חד לאו מה לי תרי לאוי. א"כ דלא בעי קרא להולך לשחוט פסחו ולמול בנו. אבל מילה ופסח דכרת. דבמילה נמי איכא כרת דגדול מחייבי כרת.

ז) נראה דל"ל דשרא חד לאו גבי מת מצוה מקרא דלאביו גבי כה"ג לחודיה.

ולרבי עקיבא מכדי לא שנא כהן גדול לחודיה ול"ש כהן גדול ונזיר. מאיכא למשמע מולחאיו דהשתא כהן גדול והוא מיר מיטמא למת מצוה כל שכן כהן גדול לחודיה ולאביו נמי דאינו מיטמא משמע ליה מעל כל נפשות מת כדלעיל הא דכתב רחמנא לאביו ולאמו לבתר הכי למה לי הא קא (ב) משמע לן מעל כל נפשות מת: **לריכי דאי כתב רחמנא לאביו.** ולא (ג) לאמו הוה אמינא דאינו מיטמא משום דלא בריר מילתא מי אבוה הוה (ד) דחזקה בעלמא הוא אבל אמו דודאי ילידתיה ליטמא לה קמשמע לן: **למשפחותם לבית אבותם.** (ב"מ קט:) משפחה אב קרויה משפחה ולא משפחת אם קרויה משפחה: ולרבי עקיבא דאמר [מת:] גבי נזיר נפש אלו רחוקים מת אלו קרובים הלי על כל נפשות מת דכתיב גבי כהן גדול למה לי אמר לך לריכא:

ולר"ע מכדי לא שנא כהן גדול לחודיה ולא שנא כ"ג והוא נזיר נפקא מלאחיו לאביו ולאמו למה לי צריכי דאי כתב אביו הוה אמינא היינו טעמא דלא מיטמא ליה משום דחזקה בעלמא הוא אבל אמו דידעין דילידתיה ליטמא לה ואי כתב רחמנא אמו הוה אמינא אמו לא ליטמא לה דלאו אזיל זרעה בתרה אבל אביו כיון דאמר מר [1]למשפחותם לבית אבותם אימא ליטמא ליה קא משמע לן (ה) [2]ועל כל נפשות מת לא יבא למה לי

על

אמינא דוקא לאמו אינו מיטמא דלא אזיל זרעה בתרה כדכתיב למשפחותם לבית אבותם והלכך אי הוה כתיב לאמו ולא כתיב לאביו הוה אמינא דאמו מייתרא למעוטי אביו ועל כל נפשות מת[1] לא יבא דמוקי ליה לקרובים מיתורא אע"ג דכתיב סתמא דאי[2] לא כתיב אביו בפי' הוה מוקמינן ליה בקורבא דלד אם דוקא מסברא דקאמר ר"ש [3] שזרעו מתייחס אחריו וא"ת ואפי' אי כתיב אביו ולא אמו היכי מיסק אדעתין דלאמו יטמא ותיפוק ליה מק"ו מאביו מק"ו דלעיל ומה במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו כדאמרינן לעיל [ה] והוא גופא [4][מתימא] דק"ו ניתן למידרש ונראה למהר"ף דלר"ע דדרש מנפש מת דנזיר וכן מעל כל נפשות מת לא יבא דכ"ג דבקרובים איירי א"כ הוי כללא לכל הקרובים הלכך כי פרט בתר הכי חד מן הקרובים אביו או אמו הוה אמינא אין בכלל אלא מה שבפרט אביו אין אמו לא או איפכא כיון שיש טעם לחלק ביניהם וכיון דהוי מטעם כלל [5]או פרט דאין בכלל אלא מה שבפרט א"כ אפילו בק"ו נמי לא אתי אמו מאביו כמו כלל ופרט דעלמא דאין לרבות יותר מן הפרט לא בק"ו ולא בשום דרשא אחרת כדפרישית ברש שלשה מינין (לעיל דף לה.) וא"ת כיון דמטעם כלל ופרט הוא א"כ למה לי טעמא שנותן לאביו מטעם חזקה וכן לאמו משום דלא אזיל זרעה בתרה מיפוק ליה מהאי טעמא דאין בכלל אלא מה שבפרט כמו בעלמא ועוד קשה דמשמע כאן מדכתיב ואמו[6] הוה יודעין כולהון קרובים כגון אחיו ואחותו ואמאי נימא לעולם אין בכלל אלא מה שבפרט וי"ל שאני איסור טומאה דגלי קרא בכהן הדיוט שמטמא לקרובים ולא לרחוקים א"כ בסברא דקורבא היתה[5] תליא מילתא והלכך צריך ליתן טעמא באביו ובאמו מה לד קורבא יש בזה יותר מבזה וניתא נמי דמאביו ואמו ידעינן אחיו ואחותו שהרי אין לך עוד טעם לחלק בקרובים יותר רק מב' טעמים מצד האב ומצד האם שהרי בלריכותא והלכך כיון דגלי אביו ואמו ה"ה אחיו ואחותו ואין לנו לומר תו אין בכלל אלא מה שבפרט ותדע דהכי הוא שהרי לעיל במילתיה דרבי ישמעאל דקאמר מעיקרא אי אינו אומר לאביו [אלא] למעוטי אחריס רחוקים [1] ופירשו בתוספות לעיל מטעמא דכלל ופרט [ומתר] ליה משום דגלי בכהן הדיוט שסברא הוא ליטמא לקרובים יותר מלרחוקים ש"מ דגבי איסור טומאה גם כי דיינינן ליה בכלל ובפרט לריך טעם וסברא לדבר והשתא ניתא דלר"ע לריך למיכתב תרוייהו לאביו ולאמו ולא אתיא אמו בק"ו מאביו כדפרישית ולא דמי לר' ישמעאל דיליף ליה מק"ו אמו מאביו דלרבי ישמעאל כללא דנזיר על כל נפשות מת[6] לא יבא לא בקרובים כתיב וכיון דברחוקים כתיב אינך יכול לומר כלל ופרט אא"כ תאמר דלמעוטי רחוקים קאתי וזה אינך יכול לומר כדאיתא לעיל [ק"ו] מכהן הדיוט הלכך תו ליכא למידייניה בכלל ופרט למעוטי קרובים אחרים כגון אמו כמו לר"ע דהא כללא לאו בקרובים כתיב כמו לר"ע והלכך אתיא אמו שפיר בק"ו מאביו ומ"מ לריכינן לק"ו משום סברא דלריכותא כדפרישית לעיל וא"ת הא תינח גבי נזיר אבל גבי ס"ג הא כללא הוא בקרובים גם לר' ישמעאל כדאמר לעיל על כל נפשות מת לא יבא בקרובים או אינו אלא ברחוקים אמינא ק"ו מכהן הדיוט וא"כ נידייניה בכלל ופרט וי"ל כיון דגבי נזיר לא מצי למידייניה בכלל ופרט ואתיא אמו בק"ו מאביו כדפרישית א"כ גבי כ"ג נמי הכי הוא דהא ילפינן מהדדי מגזרה שוה לאמו ועוד י"ל דשמא לא תשיב ליה כללא כיון דהא דאוקימנא ליה להוא דכ"ג בקרובים אינו מכח [הפסוק] עצמו דכ"ג אלא מכהן הדיוט בא אינו כדפרישית לעיל ולא דמי לדר"ע דר"ע מוקי קרא מטעמא דנפשיה מכח הפסוק עצמו הלכך תשיב כלל גמור ולריך עיון דהא ר"ע דרש ריבה ומיעט פ"ג דשבועות (דף כו.) וי"ל דגם בריבה ומיעט ממעטינן מיהא דבר אחד ואין מועיל ק"ו או מדה אחרת לרבות והלכך אי הוה כתיב אביו הוה ממעטינן אמו ולא אתיא בק"ו ואו לא מידי כל זה לשון מהר"ף וא"ת וכיון דלריכי לגופייהו אביו ואמו א"כ מהיכא תיתי [מת מצוה] בנזיר וגם לא מייתרי לג"ס בכ"ג כיון דמילגך לריכי וי"ל דעל כרחיך מיותרים הם למת מצוה בנזיר ולג"ס בכ"ג דאל"כ ליתתוק קרא מתרוייהו דהא ר"ע דרש מייתורא [דמת] קרובים בין בנזיר בין בכ"ג ועל כרחיך מקרא אלא דבר הכתוב בכולהו קרובים ולא מפליג בין אביו לאמו בשום סברא למה[7] נכתבו שניהם כל עיקר אלא בנזיר לאתויי מת מצוה ובכ"ג לג"ס ומיהו אי לא כתיב אלא חד לאביו או לאמו אז הוה אמינא דאע"ג דמקרא אלא דבר הכתוב מ"מ הוה אמינא דלהכי כתיב חד למעוטי אידך ולאפוקי מקרא אלא כדפרישית וא"ת מי מזקקינן לומר את הלריכותא לר"ע בין אמו לאביו אדרבה נאמר דאין שום סברא לחלק ביניהם ומייתרי תרוייהו לאביו ולאמו בין בנזיר בין בכ"ג ונדרוש אביו למת מצוה ואמו לג"ס שבשניהם[8] ואע"ג דבריתא מזכיר שניהם במילתיה דר"ע לאביו ולאמו תרוייהו למת מצוה מה בכך מ"מ נימא דלאו דווקא נקט אלא מאביו לחודיה נפקא דהכי נמי אמרינן לעיל לר' ישמעאל דאע"פ שהזכיר בברייתא לאביו ולאמו גבי מת מצוה אפ"ה אסיקנא דלא אתי כלל אביו ואמו למת מצוה אלא אביו לגופיה ואמו לג"ס ומת מצוה מלאחיו הוא דנפקא לן כדאמרינן לעיל אלמא לאו דווקא הכי נמי נימא דלאו דווקא נקט אמו אלא מאביו לחודיה נפקא וי"ל דלא דמי דודאי לר' ישמעאל לא הזכיר לדרשת מת מצוה כי אם אמו דהא לאביו אינטריך לגופיה לקרובים כדאמרינן לעיל הלכך אע"ג דלמסקנא מת מצוה מלאחיו הוא דנפקא לן ולא מאמו מ"מ שפיר הזכיר לאמו לגבי מת מצוה משום דאי לא הוה כתיב לאחיו הוה דרשינן ומוקמינן לאמו למת מצוה ולא לג"ס דלעולם אית לן לאוקמי קודם למת מצוה דדמי[9] לגופיה מלגזרה שוה למילף לעצמה הלכך לאמו שנכתב קודם הוה מוקמינן לדרשה דמת מצוה אי לא כתיב לאחיו אחרי כן ומיהו למסקנא דמצינן למדרש למת מצוה מלאחיו מוקמי לן לאמו לג"ס אבל הכא במילתיה דר"ע דנפקא לן לקרובים מעל כל נפשות כדאמרינן לעיל מלאביו[10] ולאמו לא אלטרכינן כלל לגופייהו הלכך על כרחין מה שהזכיר בברייתא גבי מת מצוה לאביו ולאמו דהא תרוייהו מייתרי כדפרישית[11] תרוייהו נקט משום מת מצוה דאי לאביו משום מת מצוה ולאמו משום ג"ס למה הזכיר כלל לאמו לגבי מת מצוה דכיון דכתיב לאביו קודם בקרא וקרא קמא לאוקמי[12] למת מצוה כדפרישית ואם כן הכא ליכא למימר כמו לר' ישמעאל אלא ש"מ דוקא הזכיר שניהם למת מצוה ומיצרך לריכי כדמסיק במסקנא כל זה לשון מהר"ף: מקשינן דבסוגיא דידן דרש לר"ע לאביו ולאמו דנזיר תרוייהו למת מצוה ובפ' טבול יום בזבחים (דף ק.) דרש לר"ע לאביו לחודיה למת מצוה ולאמו הרי שהיה כהן הדיוט והוא נזיר דגם הוא מיטמא למת מצוה לאחיו הרי שהיה כ"ג והוא נזיר שגם הוא מיטמא למת מצוה ומאי שנא ועוד קשה היכי דרש סתמא[13] שתי דרשות מאביו ואמו והא לריכי אביו ואמו כדקאמר הכא וא"כ ליכא למידרש מייתורא כי אם דרשא אחת כדפרישית לעיל מיהו בתוספת'[14] דסוגיא דפ' טבול יום פליגא אהך דהכא ולית ליה לריכותא דהכא הלכך לאביו ולאמו לשתי דרשות קאתו וא"ת סוגיא דידן אמאי לא מצריך נמי קרא לכהן הדיוט ונזיר כי התם וי"ל דסברא[15] דכיון דכהן הדיוט מיטמא לקרובים לא מהניא טוביינא דכהן הדיוט בקרא[16] דקדושתו קדושת עולם בהדי נזיר להלריך פסוק דכיון[17] דבטומאת עצמו קיל מנזיר אבל כ"ג דגם הוא אינו מיטמא לקרובים ההוא ודאי הוה אמינא דמהניא טוביינא דידיה דקדושתו קדושת עולם שלא יטמא למת מצוה ולהכי אינטריך קרא דנזיר דלאחיו לכ"ג והוא נזיר וסוגיא דהתם סברה דאף לטוביינא דכהן הדיוט ונזיר לריך קרא מיותר ומיהו ק' דכיון דהתם בפ' טבול יום לית ליה לריכותא דאביו ואמו א"כ אביו ואמו דכ"ג ל"ל בשלמא דנזיר כולהו [מפורש][18] התם כדפרישי' אבל בכ"ג קשיא דתפני [ג]בהך לגזירה שוה וליכא למימר דסוגיא דהתם ידרוש גבי כ"ג מלאביו מת מצוה ולאמו לג"ס דהא ידעינן מת מצוה בכ"ג

מלאחיו

ולרבי עקיבא ל"ש כהן גדול לחודיה ול"ש כ"ג והוא נזיר נפקא ליה מלאחיו. דנזיר דאפילו יש בו שתי קדושות: לאביו ולאמו דנזיר ל"ל. וא"ת והא לריכי למת מצוה וי"ל דהכי פירושא למה לי תרוייהו לכתוב חד למת מצוה והוא הדין נמי דיש להקשות לאביו ולאמו דכ"ג למה לי תרוייהו לא לכתוב אלא לאמו לגזרה שוה דאביו לא איצטריך לגופיה בכ"ג לקרובים א) [דלעיל] דרש ר"ע מעל כל נפשות רחוקים מת קרובים ב) והלריכותא דקעביד על תרין קראי נין בנזיר נין בכ"ג: **ומשני דצריכי.** דאי כתב אביו ולא לאמו הוה אמינא דווקא לאביו אינו מיטמא משום דקורבא דאביו חזקה בעלמא הוא משום דרוב בעילות אחר הבעל אבל אמו דודאי ילידתי' אימא ליטמא לה והאי דדרשי' מת אלו הקרובים הוה מוקמי' לה בקרובים מצד האב דמדכתיב לאביו הוה ממעטינן אמו וקרוביה שיטמא להם כיון שהם ודאים: כיון דכתיב למשפחותם לבית אבותם ודרשי' מינה פ' יש נוחלין משפחת אב קרויה משפחה הוה אמינא דלאמו אתא למעוטי אב וקרובים דידיה שיטמא להם ומת אלו הקרובים הוה מוקמי' בקרובי האם אבל השתא דכתיב תרוייהו מעל כל נפשות מת דכ"ע ומנפש מת דנזיר שמעי' כל קרובים ולאמו דכ"ע הוצרך לכתוב לג"ש וכיון דהוצרך לכתוב לאמו הוצרך לכתוב [לאביו] למדרש מיניה דמטמא למת מצוה ואצטריך נמי למכתב לאמו דלא תימא מאביו ממעטי' אמו ואית ליה לר"ע מופנה מצד א' למדים ואין משיבין א"נ כיון דגלי קרא גבי כ"ג דאביו ואמו שקולים הם ה"ה גבי נזיר ואיתר לאמו דנזיר להפנות ג"ש מב' צדדים: על כל נפשות מת למה לי אגב דדרש נפש מת דנזיר בעי נמי למדרש דכהן גדול

1. שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם: במדבר א ב
2. ועל כל נפשת מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא: ויקרא כא יא

נוסחת הריב"ן

ה) כתב לאמו: ב) אלא מזקה:

הגהות הב"ח

(ה) גם' קמ"ל ולר"ע על כל נפשות: (ב) רש"י ד"ה ולר"ע וכו' לבתר הכי למה לי הא קא שמעינן לה מעל נפש מת הס"ל ותיבת כל נמחק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה ולר"ע וכו' בכ"ג לקרובים לעיל תיבת לעיל נמחק וכ"כ לעקמן ס"מ ויעו"ש: ב) בא"ד דרש ר"ע וכו' קרובים כ"כ לעקמן קאי על כ"ג אבל לעיל בדברי ר"ע נפש אלו הרחוקים מת אלו קרובים זה מיירי בנזיר כל"ל ס"מ: ג) ד"ה ומשני וכו' דקאמר בודאי ילידתיה תיבות בודאי ילידתיה נמחקו וכ"כ לעקמן דקאמר הס"ם דלא אזיל זרעה בתרה ואי כתיב אביו ולא אמו בפי' כל"ל ס"מ: ד) בא"ד מטעמא דקאמר הס"ם שזרעו מתייחס אחריו. תיבות שזרעו מתייחס אחריו נמחקו וכ"כ בא"ד דחזקה בעלמא הוא ס"מ: ה) בא"ד כדאמרינן לעיל והוא גופא תימא תיבות והוא גופא תימא נמחקו וכ"כ והוי כמו דכתיב אמו בהדיא ס"מ: ו) בא"ד אחרים רחוקים ופירשו בתוס' וכו' על כל נפשות מת לא יבא וכו' דברחוקים כתיב אינך יכול לומר וכו' ומ"מ לריכינן לק"ו משום סברא דלריכותא עי' בכ"ז בתוס' מיומר:

הגהות התוספות

1. ל"ל ועל נפש מת. 2. ל"ל אי לא כתיב נמי. 3. תיבות "והוא גופא תימא" נמחק ול"ל כדאמרינן לעיל דק"ו כו'. 4. ל"ל אביו ואמו. 5. תיבת היתה נמחק. 6. ל"ל על נפש מת. 7. ל"ל ולמה. 8. בס"א בשניהם. 9. ל"ל דבעי. 10. ל"ל ולאביו. 11. תבות דהא תרוייהו מייתרי כדפרישית, נראה מיותר. 12. ל"ל אית לן לאוקמי. 13. ל"ל התם. 14. ל"ל בתוספות פירשו. 15. ל"ל דסברי. 16. ל"ל בהא. 17. ל"ל כיון. 18. ל"ל דרש התם.

פי' הרא"ש

ולר"ע מכדי ל"ש כ"ג לחודיה ול"ש כ"ג ונזיר נפקא ליה מלאחיו לאביו ולאמו דכ"ע למה לי נהי דלאמו צריך לג"ש לאביו למה לי וה"ה דמצי למבעי לאביו ולאמו דנזיר אמאי צריך תרוייהו למת מצוה: משום דחזקה בעלמא הוא דרוב בעילות אחר הבעל אבל אמו דודאי ילידתי' אימא ליטמא לה והאי דדרשי' מת אלו הקרובים הוה מוקמי' לה בקרובים מצד האב דמדכתיב לאביו הוה ממעטינן אמו וקרוביה שיטמא להם דאים: כיון דכתיב למשפחותם לבית אבותם ודרשי' מינה פ' יש נוחלין משפחת אב קרויה משפחה הוה אמינא דלאמו אתא למעוטי אב וקרובים דידיה שיטמא להם ומת אלו הקרובים הוה מוקמי' בקרובי האם אבל השתא דכתיב תרוייהו מעל כל נפשות מת דכ"ע ומנפש מת דנזיר שמעי' כל קרובים ולאמו דכ"ע הוצרך לכתוב לג"ש וכיון דהוצרך לכתוב לאמו הוצרך לכתוב [לאביו] למדרש מיניה דמטמא למת מצוה ואצטריך נמי למכתב לאמו דלא תימא מאביו ממעטי' אמו ואית ליה לר"ע מופנה מצד א' למדים ואין משיבין א"נ כיון דגלי קרא גבי כ"ג דאביו ואמו שקולים הם ה"ה גבי נזיר ואיתר לאמו דנזיר להפנות ג"ש מב' צדדים: על כל נפשות מת למה לי אגב דדרש נפש מת דנזיר בעי נמי למדרש דכהן גדול